

~~2021-09-03~~

Rev 2021-09-15

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN 2021/97

Remiss – Naturvårdsverkets skrivelse Avfallskoder för litium-jonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall

Miljödepartementets ärende M2021/01082

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna synpunkter över remissen till kommunstyrelsen enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 15 september 2021.

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag om hur batterier ska klassas när de blir avfall. Syftet är att avgöra hantering och om hanteringen ska omfattas av tillståndsprövning eller anmälningsförfarande. Enligt förslaget ska tillägg i avfallsförordningen visa vilka fraktioner som har farliga egenskaper även om de inte anses vara farligt avfall. Förslaget innebär även nya avfallskoder för litiumbaserade och litiuminnehållande batterier, samt nya koder för andra batterier. Vidare redogör förslaget för hantering av batteriavfall, både inom ramen av kommunalt avfall och som verksamhetsavfall. Förslag till synpunkter över remissen har tagits fram som föreslås lämnas till kommunstyrelsen inför yttrande.

Ärendet

Naturvårdsverket har, på uppdrag av regeringen, tagit fram ett förslag om hur batterier ska klassas när de blir avfall.

Under senare tid har felaktig hantering av batteriavfall uppdagats på flera håll i landet, där rester av krossade batterier, så kallad ”black mass”, grävts ned.

Användning av litium-jonbatterier har ökat kraftigt det senaste decenniet. Litium-jonbatterier innehåller flera kritiska råvaror som är prioriterade att återföra i en cirkulär ekonomi. De kan också innehålla ämnen med farliga egenskaper.

Uttjänta batterier samlas in via batteriholkar, återförsäljare, kommuners kretsloppscentraler och bildemonterare. Idag finns ingen återvinning av litium-jonbatterier i Sverige, utöver Northvolts testanläggning. Export sker därför utomlands

för återvinning. Men det pågår en snabb utveckling inom produktion och återvinning av litium-jonbatterier i Europa.

Den som har ett avfall är skyldig att klassificera det. Klassificeringen av avfall bygger på EU:s avfallsdirektiv och den gemensamma avfallsförteckningen. Av förteckningen framgår att blybatterier, nickel-kadmium batterier och kvicksilverbatterier alltid är farligt avfall. Alkaliska batterier är inte farligt avfall om de inte innehåller kvicksilver också. Det finns idag ingen egen kod för litiumbatterier. Det gör avfallsklassificeringen otydlig för alla aktörer vilket riskerar en otillräcklig hantering av dessa batterier.

Syftet med avfallsklassificering är att avgöra om ett avfall är farligt avfall eller icke-farligt avfall. Klassificeringen av avfall som farligt utlöser ett antal skyldigheter såsom rapportering, tillståndskrav vid nationell avfallstransport med mera. Prövningsnivån enligt 9 kap. miljöbalken och huruvida tillstånd fordras vid lagrings-, mottagnings- och slutbehandlingsanläggningar påverkas av om avfallet som hanteras är farligt avfall. Sedan den 1 november 2020 ska också verksamheter rapportera uppgifter om farligt avfall till det nya avfallsregistret hos Naturvårdsverket.

Så länge det inte tagits fram någon vägledning om litiumbatterier på EU-nivå så är det upp till de enskilda medlemsstaterna att bedöma hur batterierna lämpligen klassas och vad som ska gälla vid gränsöverskridande avfallstransporter.

Avfall som klassas som farligt är förbjudet att exportera från Sverige till land utanför EU/OECD/EFTA. Avfall med farliga egenskaper riskerar ändå att exporteras ut ur Sverige.

För att återvinna metaller från batteriavfall kan ett inledande moment vara att krossa batteriavfallet. Restavfallet s.k. ”black mass” kan i många fall ha farliga egenskaper och ska avfallsklassas och behandlas utifrån det. Problemet med felaktig hantering av black mass ligger enligt Naturvårdsverket inte i avsaknad av avfallskoder.

Förslag till ändringar

Naturvårdsverket föreslår tillägg i avfallsförordningen som synliggör krav på utvärdering av farliga egenskaper för fraktioner som inte anses vara farligt avfall.

Förslaget innebär också tillägg dels med en kod för litiumbaserade och litiuminnehållande batterier som enligt 2 kap. 3 § avfallsförordningen ska anses vara farligt avfall, dels en annan kod för litiumbaserade och litiuminnehållande batterier som inte är farligt avfall, och inte innehåller farliga ämnen.

Två koder föreslås på samma sätt för andra batterier än de som redan finns förtecknade.

För kommunalt avfall införs motsvarande text.

För insamlare som hanterar och behandlar osorterade batterier förväntas mindre omfattande konsekvenser gällande tillståndsnivå. Vid sorteringen av insamlade batterier separeras de batterier som idag utgör farligt avfall, till exempel nickel-kadmiumbatterier. Även litium-jonbatterier sorteras ut redan idag eftersom de utgör farligt gods vid kommande transporter.

Samtliga verksamheter ska klassificera sitt avfall enligt avfallsförordningen. Att skaffa sig information om produkters innehåll av farliga ämnen bedöms inte innebära ett tillkommande krav. Redan idag finns bestämmelser om kunskapskrav och verksameters egenkontroll.

Förslaget innebär dock ett förtydligande om vilka avfallskoder som ska användas för olika slag av batterier vilket underlättar för företag som har avfall.

Konsekvenserna vid gränsöverskridanden transporter bedöms bli små. I Sverige klassas litium-jonbatterier ofta på ett sätt så de blir anmälningspliktiga vid gränsöverskridande transport.

Föreslagna ändringar gällande avfallskoder tydliggör vad som är farligt respektive icke farligt avfall vilket underlättar väglednings- samt tillsynsarbete i flera led.

Avfallskoderna behöver uppdateras utifrån kunskapen om litiumbatterier. För att klassa avfallet av alkaliska batterier, litiumbatterier och blandade batterier som icke- farlig behövs omfattande undersökningar.

Bedömning ur kommunalt tillsynsperspektiv

För verksamheter blir det tydligare hur avfallet behöver klassas, och lättare att göra rätt. Det i sig kan minska tillsynsbehovet.

Vid tillsyn enligt miljöbalken är hanteringen av farligt avfall en viktig kontrollpunkt.

När nya regler införs behövs informationsinsatser. Tillvägagångssättet för klassning av avfall kan behöva lyftas fram.

Korrekt hanterade batterier med farliga ämnen gör att kostsamma miljöskador kan undvikas.

Förslag till synpunkter

Utifrån bedömningen ur ett kommunalt tillsynsperspektiv har förslag till synpunkter över remissen tagits fram, bilaga 1. Dessa föreslås lämnas till kommunstyrelsen inför kommunstyrelsens yttrande över remissen.

Ekonomiska konsekvenser

Företagen som har mycket batteriavfall kan få ökade kostnader för hantering av detta som det miljöfarliga avfall det är. För kommunen som tillsynsmyndighet kan ändrade regler innebära en administrativ insats för att uppdatera information på hemsidan.

Nacka vatten och avfall AB kan också beröras av ändrade regler i egenskap av verksamhetsutövare på avfallsområdet.

Konsekvenser för barn

Att uppmärksamma att även litium-jonbatterier kan innehålla farliga ämnen kan minska risken för olyckor med barn. Att hindra spridning av farliga ämnen från felaktig hantering av batteriavfall gynnar en giftfri uppväxtmiljö för barn.

Bilagor

1. Förslag till synpunkter
2. Remiss – missiv
3. Remiss – redovisning av regeringsuppdrag

Per Enarsson
Enhetschef
Miljöenheten

Eva Dahlbäck
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Miljöenheten